

Secret of the Spice

פרשת תצוה תשע"א

Shenot - ch. 30

You shall make an Altar on which to bring incense up in smoke, of acacia wood shall you make it. Its length a cubit; and its width a cubit — it shall be square — and its height two cubits; from it shall its horns be. You shall cover it with pure gold, its roof and its walls all around, and its horns, and you shall make for it a gold crown, all around. You shall make for it two gold rings under its crown on its two corners, you shall make on its two sides; and it shall be housings for the staves, with which to carry it. You shall make the staves of acacia wood and cover them with gold. You shall place it before the Partition that is by the Ark of the Testimonial-tablets, in front of the Cover that is on the Testimonial-tablets, where I shall set My meetings with you. Upon it shall Aaron bring the spice incense up in smoke, every morning, when he cleans the lamps he shall bring it up in smoke. And when Aaron kindles the lamps in the afternoon he shall bring it up in smoke, continual incense before HASHEM, for your generations. You shall not bring upon it alien incense, or an elevation-offering or meal-offering; nor may you pour a libation upon it. Aaron shall bring atonement upon its horns once a year, from the blood of the sin-offering of the atonements, once a year, shall he bring atonement upon it for your generations; it is holy of holies to HASHEM.

2 תצוה

תופעה מיוחדת אשר רבים ממפרשי התורה מתייחסים אליה היא שהתורה לא כתבה את הציווי של עשיית מזבח הזהב, הוא מזבח הקטורת, בפרשת תרומה יחד עם הציווי לעשיית שאר הכלים, אלא השאירה אותו לבסוף, אחרי כל הכלים והבגדים, בסוף פרשתנו; ועשית מזבח מקטר קטורת, עצי שטים תעשה אותו. הלא דבר הוא, נביא להלן כמה מן הדעות במפרשים, ונשתדל למצוא את המשותף להם.

כל זה אמור ביחס לקרבנות, אולם הקטורת הינה אמצעי נעלה עוד יותר. "קטורת" משמעותה "קישור" (קטר) בארמית הוא כמו "קשר" בלשון הקודש, והתקשרות מביעה דביקות, היתרה מקירבה. קירוב אמנם מציין דרגה גבוהה בעבודת הבורא, אולם ככל קירוב גם בו עלול להיגרם שינוי והתרחקות. לעומת זאת ההתקשרות היא בדרך כלל בקשר של קיימא, שקשה לנתקו ולהתירו.

5

331

מראש צורים

קטורת הסמים

אפשר שזוהי הסיבה שהקרבנות הועלו על המזבח החיצון, בעוד שלקטורת, המסמלת את ההתקשרות שבין ישראל לבין אביהם שבשמים, נקבע מקום מקודש ופנימי יותר, להצביע על האופי העמוק של התקשרות זו.

הדגשה בולטת זו של ההתקשרות הפנימית האמיצה שבין קודשא בריך הוא וכנסת ישראל, נוסכת אור בהלכה מיוחדת שנשנתה בנידון זה. על יסוד הפסוק (ויקרא טו, יז): "וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש וכו'", דרשו חז"ל שאיש לא היה רשאי להיות באהל או באהל מועד, בשעה שהכהן היה מקטיר את הקטורת (עיין יומא מד, א). כביכול, שעת הקטרת הקטורת היא כל כך חשובה ומקודשת בעיני הבורא, עד שהוא מבקש שהקטרה זו תתבצע ביחידות מוחלטת. ולא עוד אלא שבתלמוד הירושלמי (יומא כו, א) נאמר שמשמעות הביטוי "וכל אדם", מלמדת שאפילו המלאכים, שעליהם נאמר (יחזקאל א, י) שפניהם כפני אדם, אף הם לא היו רשאים להימצא במקדש בשעת ההקטרה, כדי שהתייחדותו של הקב"ה עם כנסת ישראל תהיה מושלמת לחלוטין.

6

הקטורת עוצרת המגיפה

אנו פוגשים את הקטורת בהקשר נוסף במקרא, וגם משם ניתן ללמוד את מעלתה הגדולה.

בפרשת קרח (במדבר יז, יא) מסופר כי כאשר העם התלונן על משה ועל אהרן פרצה בעם מגיפה נוראית, שכליתה בהם ארבע עשר אלף ושבע

מאות נפש. או אז הורה משה רבינו לאהרן לקחת מחתה ולהקטיר בה קטורת, ואמנם כאשר אהרן מיהר לבצע זאת, המגיפה נעצרה.

לדברי הגמרא (שבת פט, א) רמז זה, שהקטורת עוצרת את מכת המוות, נמסר למשה רבינו מפי מלאך המוות בעצמו. בשעה שמשא רבינו וכה לעלות למרום ולקבל את התורה עבור עם ישראל, כל אחד ממלאכי השרת מצא לנכון להעניק למשה רבינו מתנות יקרות ערך, ואז גם מלאך המוות מסר לו את סוד ניצוח המגיפה באמצעות הקטורת.

לאור האמור לעיל, מבינים אנו כי ההתקשרות האמיצה אל הבורא, היא המכילה בקרבה את כח הנצחון וההתגברות המוחלטת על מגיפת השטן, הוא מלאך המוות. היצר הרע, הוא השטן, מתאמץ ללא הרף להחטיא את האדם וליצור חייץ בינו לבין השכינה, ואילו ההתקשרות ההדוקה אל הבורא מהווה כמין חץ בעיני השטן, עד שכוחו לגרום למוות, נשבר ומתבטל.

3

מקום נכבד תופסות בתורה הפרשיות העוסקות בענין הקטורת. בפרשת "כי תשא" (ל, לז-לח) מופיע הציווי שנאמר למשה רבינו אודות לקיחת סממני הקטורת ועשייתה, ובפרשת "תצוה" (ל, זח), כשדנה התורה במצות עשיית מזבח הזהב, מופיע הציווי אודות הקטרת הקטורת שבכל יום.

כל עניינם של הקרבנות הוא גבוה ונשגב הרבה מעבר לכומר תפיסתנו המצומצמת, ואך אחת ידענו שעמוד עבודת הקרבנות הוא אחד משלושת העמודים שעליהם ניצב ומתקיים העולם. לכל קרבן בפני עצמו סגולה ייחודית לתיקון העולמות ולהשפעת שפע קודש על הכלל ועל הפרט, ומכל הקרבנות יחדיו צמחה ועלתה השלימות העילאית של כנסת ישראל, שהשכינה איוותה לשכון בתוכה.

אולם הספרים הקדושים מצטיים את האמור ב"וזהר" הקדוש (חלק ב, דף ר"ח, ב) שאין לך דבר חביב לפני הקב"ה כקטורת... והוא חשוב יותר ויותר מכל הקרבנות. ולא נתקרה דעת חז"ל עד שאמרו (שם): שאילו ידעו בני האדם כמה חשוב מעשה הקטורת, היו נוטלין כל תיבה ותיבה ממנה והיו מעלים אותה עטרה על ראשם ככתר של זהב, (ועיין בהגהות הגלוות לספר "יש נוחלין" מאבי השליה הקדוש).

לאור התבטאויות מופלגות אלו של חז"ל אודות הקטורת, ראוי להתבונן קימעא כמה שנאמר בדברי קדמונינו בענין רם זה.

4

מה בין קרבנות לקטורת?

ההבדל הבולט בין הקרבת כל הקרבנות למזניהם, לבין הקטרת הקטורת, הוא בעובדה שבעוד שהקרבנות הועלו על מזבח הנחושת - החיצון, הרי הקטורת הוקטרה על מזבח הזהב - הפנימי.

רמז גדול נרמז בענין זה. שם של הקרבנות מצביע על מדהותם. הקרבנות הם האמצעי לקירבת הבורא, באשר תוכנם הפנימי של כל

הקרבנות הוא קירבת השכינה. ישנם קרבנות שאדם גדרש להביאם עקב חטאו, כחטאת ואשם. הרי כל חטא גורם לריחוק בין האדם לבין קונו, והקרבנות הללו אמורים להביא לקירבה מחדשת ביניהם. גם הקרבנות הבאים כנדבה תוכנם זהה בעיקרו, כאשר מגמתם התנדבות מרצון ליתר קירבה אל השכינה.

קטורת של בין הערבים

7 פעמיים ביום היה על הכהן להקטיר את קטורת הסמים בהיכל, כאמור (שמות ל, ד-ה): "בבוקר בבוקר, בהיטיבו את הנרות יקטירנה, ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה".

כיון שהקטורת רומזת להתקשרות בין הקב"ה וכנסת ישראל, זו היתה צריכה להיות קבועה ובולטת בצורה מתמדת, ולא בכדי אמרה התורה (שם): "קטורת תמיד לפני ה'". כל כוחה של ההתקשרות רק בהיותה קבועה, ואילו קשר עראי, הריהו כמי שאינו. כל המצוות צריכות להתבצע מתוך גישה עקבית וקבועה, קל וחומר למצות הקטרת הקטורת, שחייבת להיות חתומה בחותם ההתמדה, שאם לא כן, עיקר חסר מן הספר, כשם שלא שמענו על קשר חזק, שהוא רופף ועראי.

ניתן להמשיך ולטוות את קו החשיבה הנ"ל הלאה, בהתבוננות בהלכה נוספת שבענין זה. נאמר במשנה (מנחות פרק ד, משנה ד): "אין מחנכין את מזבח הזהב אלא בקטורת הסמים של בין הערבים", לאמור, אף על פי שמצודה להקטיר פעמיים בכל יום, "מנה לכל יום, פרס (מחצית) בשחרית ופרס בין הערביים", מכל מקום חנוכת המזבח התבצעה דוקא באמצעות מנת הקטורת שהוקטרה בין הערביים, ולא זו שבשחרית.

מהלכה זו מתבאר שאף על פי שמצות הקטורת היתה גם בשחר וגם בערב, מכל מקום עדיפות מסוימת נודעת דוקא לקטורת של בין הערביים. (ואמנם הי"פרי צדיק", (תצוה, אות יב), ציטט מדברי ה"זוהר" הקדוש הקובע שעיקר הקטורת היא בערב, וסימן לדבר הוא הפסוק (תהלים קמא, ב): "תיכון תפילתי קטורת לפניך, משאת כפי מנחת ערב").

4 מפרש זאת ה"שם משמאל" (פרשת תצוה, עמוד קכה) כמין חומר. בין הערבים הוא הזמן בו מתחיל להחשיך, ומשעה זו ואילך מתגבר ההסתר, ודוקא אז זקוקים לאחוז בנשק הקטורת - ההתקשרות.

אמרו חז"ל (ברכות יב, א) כי בברכות קריאת שמע של ערבית יש לומר "אמת ואמונה", לרמוז על כך שבשעת החושך וההסתר אין דרך להחזיק מעמד מבחינה רוחנית, אלא באמצעות ההתחזקות באמונה. רמז זה מוצא את ביטויו גם בהקטרה של בין הערבים. ההתקשרות החזקה לקב"ה ולאמונתו, היא הדרך היחידה הפתוחה לפני האדם בעיתות הסתר, והיא הרמוזה בפסוק: "בהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה".

בכך כמו ביקשה התורה לרמוז כי מתחילה על האדם מישראל להתקשר לאלוקיו בקשר אמין, ואחר כך אור האמונה יאיר לו את דרך חייו, לבל יימוטו פעמיו בחשכת ההסתר. זוהי העדיפות הבולטת שבהקטרת הקטורת שבין הערבים, שבגללה דוקא היא שנבחרה לחנוך את מזבח הזהב ולהכשירו לעבודה.

8

בין יחיד לציבור

שוני הלכתי נוסף מצינו בין הקרבנות לסוגיהם השונים לבין הקטורת, ואף הוא שופך אור על מהותה הפנימית של הקטורת. ה"שפתי צדיק" (תצוה, א) מעמידנו על דבר ההבדל, שכל הקרבנות יכולים להיות קרבים בציבור וגם ביחיד, ולא כן הקטורת הקריבה על מזבח הזהב, שאינה יכולה לבוא אלא משל הציבור.

הוא מטעים ענין זה על פי המבואר במדרש ("תשא"), המדמה את מזבח הנחושת לגוף, ואילו מזבח הזהב מסמל בחינת נפש. לאור זאת מובן היטב השוני שבין כל סוגי הקרבנות לבין הקטורת. הקרבנות הקרבים על המזבח החיצון הן בבחינת גוף. בין גופים לא תיתכן אחדות מוחלטת, ועל כן הקרבנות יכולים להיות גם משל יחידים. לא כן במזבח הזהב, המשולל לנפש. בתחום הנפשות קיימת בישראל אחדות מוחלטת, שהרי שורש נפשות ישראל אחד הוא, ואדרבה, בתחום זה לא שייך כל פירוד. לכן הקטורת, הקריבה על מזבח הזהב, הפנימי, חייבת להיות משל הציבור, ולא משל יחידים.

עיקרון זה משתלב כמה שנאמר בגמרא (יומא מז, א) שהקטורת מכפרת על לשון הרע. לשון הרע הרי פוגמת באחדות שבישראל, ולכן הקטורת הבאה משל הציבור, והמסמלת את אחדות המוחלטת של נפשות ישראל, היא הכפרה הנאותה על פגמים שבתחום זה.

זאת ועוד, עון לשון הרע פוגם בבחינת הדיבור, והדיבור הריהו כידוע סמל מובהק לביטוי הנפש שבאדם. (כפי שיסר התרגום, שאת המושג (בראשית ב, ז): "ויהי האדם לנפש חיה", הוא מתרגם במונח של "רוח ממללא"). לפיכך הקטורת שסודה ויסודה בבחינת הנפש, היא המסוגלת לכפר על פגמים אלו.

9 ניתן להוסיף תימוכין לרעיון זה מן העובדה שהקטורת עשויה להעלות ריח טוב, וכבר ידענו מדברי חז"ל שהנאת הריח היא הנאה נפשית ולא גופנית. על ענין הריח אמרו חז"ל (ברכות מג, א): "איוהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף? הוי אומר: זה הריח". כאמור בתחום הרוחני, שורת אחדות מוחלטת בין נפשות ישראל, לפיכך אמנם ראוי שהקטורת תוקטר רק משל כלל הציבור, ושתובא דוקא על המזבח הפנימי, שכאמור הוא בבחינת נפש.

אכן, לאור האמור לעיל, ניתן להוסיף בענין זה טעם לשבח. האחדות הקיימת בנפשות ישראל נובעת מן העובדה שנפשו של היהודי חצובה מתחת כסא הכבוד, ושם חתום הכל בחותם האחדות. לפיכך אם רוצים להגיע בפועל לאחדות של אמת, ניתן לעשות זאת רק באמצעות ההתקשרות למקור האלוקי של הנפשות. לזה אמנם נועדה הקטורת, שכאמור לעיל, מהותה התקשרות אמיצה בין ישראל לאב שבשמים. ההתקשרות אל השכינה והאחדות שבישראל, הינם צדדים שונים של מטבע אחת.

10

רמזים רבים נוספים נאמרו בענין הקטורת, אולם לענייננו נוסף עוד פרט עקרוני שהוא ייחודי לענין הקטורת.

כידוע אחד עשר סממנים היו ניתנים ונכתשים יחד בקטורת שבמקדש. עשרה מהם נודעו לשבח בריחם הטוב, ואולם הסממן האחד עשר צויין דוקא בשל פחיתותו. אמרו חז"ל (והובאו בדריהם ברשיי שמות ל, לד) כי החלבנה שבין סממני הקטורת היה לה ריח רע, ואף על פי כן ציווה הכתוב לכלול אותה בין מרכיבי הקטורת. הסמל שברבר הוא שקוף. כפי שניסח זאת רש"י (שם): "ללמדנו שלא יקל בעינינו לצרף עימנו באגודת תעניותינו ותפילותינו את פושעי ישראל, שיהיו נמנני עימנו".

אמנם כשהחלבנה מוקטרת בפני עצמה היא מפיצה ריח רע, אולם גם לה יש תיקון ותקוה, על ידי ההשתלבות עם שאר הסממנים. באופן זה, לא זו בלבד שלא יורגש שום חסרון מן החלבנה, אלא שבהצטרפה עם יתר הסממנים, אף היא מדיפה ריח טוב.

מאחר שנתבאר שהחלבנה מסמלת את פושעי ישראל, הלקח העולה מן הדברים הוא שאף להם ישנה תקנה, ובהתאחדותם בקרב כשרי ישראל, אף הם עשויים להוסיף ולהפיץ ריח ניחוח, (כמבואר במסכת עירובין כא, ב).

11 גאית אלס

א. כפרה לנשמה

"שני מזבחות אלו (מזבח הנחושת ומזבח הזהב) נערכו שניהם לכפר על הנפש החוטאת כי מזבח הנחושת בא לכפר על חלקי החומר והגוף הנגוף באבן החטא, ועליו מקריבין הכעלי חיים הבאים תמורתו, כי יש להם דמיון אל חומר האדם... וכן נפש הבהמות הנקרבים דומים אל נפש הבהמית שבאדם, נפש תמורת נפש... אבל מכל מקום, גם הנשמה צריכה כפרה אחרי אשר הוטמאה בגוף הנגוף הזה, ואינה מתכפרת בנפש הבהמה. כי אין דמיון זה לזה כי רוח בני האדם עולה למעלה ורוח הבהמה יורדת למטה. ואיך תהיה נפש הבהמה הכלה ונפסד, תמורה לנשמת האדם הקיימת לנצח?" אכן דברים נפלאים, אבל, [הכלי יקר] מסביר כאן רק את הצורך בשני מזבחות שונים ואינו מתייחס לדחיית כתיבת הענין של מזבח הקטורת, שמקומו הוא עם שאר הכלים.

תפארת שמשון • ביאורים • שמח

12

נתבונן מעט בעניינה של הקטורת. מהי קטורת?

לקחו אחד עשר סממנים, אחד מהם חלבנה המסמל את רשעי עם ישראל, וערבו את כולם יחד כדי להראות את האחדות של עם ישראל, לאחר מכן שחקן אותם, ופעמיים ביום הניח הכהן על המזבח גחלים ועליהם הקריב את סממני הקטורת.

כאשר עשה זאת, עלה ענן עם ריח בלתי יאומן, ובישם את כל ירושלים ואת כל סביבותיה. עד כדי כך, ש"נשים שביריחו אינן צריכות להתבשם מריח קטורת, כלה שבירושלים אינה צריכה להתקשט מריח קטורת" (יומא לט ע"ב). אי אפשר היה

בבית המקדש היו שני סוגי קרבנות לה: האחד - קרבנות שבאו ע"י שפיכת דם, והשני - קרבן הקטורת, ונבאר את ההבדל שביניהם.

בעולם קיימים שלושה סוגי מתנות: מן הדומם, מן הצומח ומן החי.

הסוג הראשון הוא נתינת חפץ דומם. אדם עשיר נותן מתנה לאשתו צמיד זהב. ואם הוא עשיר גדול מאוד, הרי שצמיד זהב פשוט לא יספק אותה, ורק אם יביא לה צמיד זהב משובץ ביהלומים היא תשמח. היא תשים אותו בכספת, לא תענוד אותו על ידה אפילו לחתונה של הבן, מחשש שמא יאבד או ייגנב. אז מדוע היא כל כך שמחה? כי מונח בצמיד ביטוי נפלא לאהבה. כביכול הוא אמר לה: את חשובה לי כמו יהלום, ודבר זה אכן משמח.

הנה יום אחד אותו עשיר שולח הביתה שני זרים של שושנים יפהפיים, ולמרבית הפלא אשתו מאושרת מאין כמוה. מדוע? הרי כשקנה לה צמיד של זהב שעלה הרבה יותר היא לא התרגשה במיוחד, והנה שושנים פשוטות משמחות אותה. מה פשר הדבר?

כי כשנותנים דבר דומם, כדי שיעריכו אותו צריך שיהיה שווה הרבה לפי מושגי המקבל, כי אחרת אינו משמח. אך כשמקבלים פרח, שהוא דבר צומח - זהו ביטוי לכך שהנותן מעריך את הקשר בינו לבין המקבל כדבר חי ופורח.

הסוג השלישי הוא חי, והוא קרבן. כשמביאים כבש או בהמה לבית המקדש להקריבה על גבי המזבח, מבטאים בזה את האהבה לה. הבהמה מבטאת אהבה חיה, שהמקריב מוכן למסור את חייו, לשפוך את דמו עבורו. לכן הקרבת קרבן היא מצוה כה גדולה ומופלאה (כיום אין לנו אפשרות לבטא את הגדלות הזו).

והנה כידוע, מלבד הדומם, הצומח והחי ישנה גם דרגה רביעית: מדבָּר. היה אדם אחד בעולם שהגיע לשיא הגדלות, והשי"ת אמר לו להקריב "מדבָּר": אברהם אבינו, אשר נצטווה: "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק... והעלהו שם לעולה", ואברהם אבינו אכן הסכים להקריב את יצחק.

היה זה ביטוי מופלא לאהבת ה' אשר בערה בקרבו של אברהם אבינו, והשי"ת כביכול כל כך התרגש ממנה, שעד היום הזה, בכל ר"ה ויר"כ, ובעצם בכל בוקר, אנו מזכירים אותה בתפילה, והקב"ה אף פעם לא מתעייף לשמוע זאת.

בבית המקדש, הדבר שהזכיר את ההתרגשות הזו היה הקטורת. כי כששופכים דם על המזבח, זהו דם של בהמה, אבל ריח הוא דבר רוחני, והוא ביטוי של הערכה להשי"ת.

הקטורת הוא קרבן מיוחד, שעל ידו כביכול אומר המקריב לקב"ה: אני מוכן לא רק לשפוך את דמי למען שמך ית', ובטוחני שכל אחד מאתנו ימסור נפש על קידוש ה', אלא שאפילו את נשמתו, את אישיותו ואת רגשותיו, את כל מה שאני מחשיב ליפה בחיי - את הכל אני מוכן להקריב קרבן לה'!

רכה נתיבות תצוה שלום

וי"ל עוד בזה, ע"פ מה שבארנו במק"א שיש חטאים הפוגמים בעיקר את הגוף ויש שהפגם הוא בנשמה. ישנם עבירות ממש, כאשר היצה"ר מתגבר על האדם וחוטא בגופו, ועושה מעשים אסורים. ויש פגמי הנשמה, בעניני קדש עצמך במותר לך, בדברים שהתורה לא אסרתם בפירוש אלא שהם בניגוד לתכלית של קדושים תהיו כי קדוש אף ה' אלוקים. התורה אומרת שהתכלית של יהודי שיהיה דבוק בהשי"ת וע"כ קדושים תהיו כי קדוש אני. ומזבח הקטרת היה מיוחד לתכלית של קדושים תהיו, שהיה מכפר על הנשמה מהפגם שעשה נגד רצון ה' להתקדש במותר. וצדיקים אמרו שזה עוד יותר גרוע מעבירה, שבאיסור הרי תיסרך רעתך, יהודי מרגיש שחטא ולבו שבור בקרבו, משא"כ בהיתר שאינו מרגיש כלל שעבר על רצון ה'. ענינים אלו הם בבחי' ריח רע השורה על האדם, וכדוגמת הרוצה להכנס אל המלך, שאם נודף ממנו ריח רע אינו

יכול להכנס אל המלך ולהתקרב אליו גם אם גופו ומלבושיו מתוקנים כראוי, ואף שריח הוא דבר שאין בו ממש, אי אפשר לבא בשער המלך כל עוד שיש מציאות של ריח רע. ועד"ו ברוחניות עניני היתר אף שאינם חטא אבל הם בבחי' ריח רע שמחמתם אינו יכול להתקרב אל השי"ת, בבחי' נרגן מפריד אלוף. וזה ענינו של מזבח הקטרת, שמתוך כל כלי המשכן שהיו עשויים לטהר יהודי שישבו להיות דבוק בה', היה מזבח הקטרת שענינו ריח ניות לה', שהוא דבר רוחני לכפר על הפגמים הדקים פגמי הנשמה, ולטהר את הריח הרע הנודף מן הפגם. ובכל יום היו מקטירים עליו בבקר ובין הערבים לכפר על נשמות ישראל שצריכות כפרה אף אם לא כשלו בחטאים בפועל.

ולכן רק במזבח הקטרת נאמר קדש קדשים הוא לה', כי במזבח החיצון שעבודתו מכפרת על חטאים ממש נאמר רק וקדשת אותו והיה המזבח קדש קדשים, אבל מזבח מקטר קטרת כל מהותו קדש קדשים לה', שיש בו קדושה נפלאה להביא לתכלית של יהודי שהיא הקדושה, כמא"כ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, ואנשי קודש תהיו לי. מזבח הקטרת מטהר יהודי ומביאו לדרגת קדש קדשים הוא לה' וקדש קדשים תהיה לכם.

18 ולפ"ו מבואר מדוע נאמרה פרשה זו בסוף כל מעשה המשכן, כי ענין מזבח הקטרת הוא סוף דבר של הטהרה, שבתחילה יש לטהר את החיצוניות ואח"כ את החיצוניות שבפנימיות ורק לבסוף את הפנימיות שבפנימיות, ע"כ בתחילה כתבה התורה"ק את כלי המשכן שהיו מטהרים את יהודי הטהרה חיצונית וטהרה פנימית, ורק לאחר כל עניני המשכן נאמרה פרשת מזבח הקטרת שהיה ממשיך קדושה

על ישראל לטהר הפנימיות שבפנימיות היא הנשמה. ובסדר הזה באה התורה להדגיש את הקדושה העילאית של מזבח הזהב, כי זה כל התכלית של יהודי והתקדשתם והייתם קדושים, ונאמר ענינה בסוף כי זה העיקר. ולכן גם היה מזבח הקטרת צריך להיות מכוון כנגד הארון משא"כ בשלחן ובמנורה, ונאמר בו לפני הפרוכת ולפני הכפרת, כי מזבח הקטרת הוא קדש קדשים והיתה בו בחי' ההארה והקדושה השייך לנשמה שהיא חלק א' ממעל, כמו בארץ הקודש שהיה ממשיך קדושה על נשמות ישראל.

וענין השייכות של הקטורת לעבודת המנורה, שבהיטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה, כי המנורה היתה עשויה להאיר לכלל ישראל באורו ית', ובשביל טהרה צריך יהודי שיאיר לו אור אלקותו ית', משא"כ כאשר אינו מרגיש אור אלקות ונשמתו שרויה בחשכות אינו מסוגל להגיע לטהרה, ע"כ ההכנה לעבודת הקטורת היתה במעשה המנורה. ובשני ענינים אלו מצינו שהיתה עבודה מיוחדת לבוקר ולערב. במנורה כתיב בבקר בהיטיבן את הנרות, ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים, וכן הקטרת הקטורת היתה בבוקר ובערב. שהוא ע"ד אומרים ז"ל על קרבן התמיד שתמיד של שחר היה מכפר על עבירות של לילה ותמיד של בין הערבים כיפר על עבירות של יום, שהיו מטהרים תמיד את יהודי בבוקר ובערב, עד"ו מדרגת המנורה המאירה לישראל וכמ"כ מעשה הקטרת היו בבקר ובערב, דתכלית כולם לטהר ולקדש את כלל ישראל מעברות ופגמים של יום ושל לילה, מעבירות ממש ועד הפגמים הדקים בנרד"ב.

הדגשה אחרת, הפוכה, שהקטרת הקטורת באה אחר השראת השכינה, מוצאים בספורנו. "ולא הזכיר זה המזבח עם שאר הכלים כפרשת תרומה, כי לא היתה הכונה בו להשכיח האל-יתברך בתוכו כמו שהיה הענין בשאר הכלים כאמרו ושכנתי בתוכם... גם לא היה ענינו להוריד מראה כבודו בבית כענין מעשה הקרבנות... אבל היה ענין זה המזבח לכבד את האל-יתברך אחרי בואו לקבל ברצון עבודת עמו בקרבנות הבקר והעזב ולשחר פניו כמנחת קטרת על דרך הבו לה' כבוד שמו שאו מנחה ובאו לפניו."

אכן, לפירוש זה מובן מדוע קטורת נמצאת רק בקרבן צבור כי כך נאה למלך, שהצבור יכבדו אותו ולא היחיד, ורק אז מתגדל. ומבינים גם כן הענין של עשירות. כי נאה למשרתי המלך שיהיו גם הם אמידים ועשירים משרות כארמונו. וכך מוצאים באמת ששרי המלך, משרתיו הקרובים, עשירים ומכובדים.

ואפשר שבוה גם מבינים את הכח המיוחד של הקטורת, שהיא שולטת אפילו על מלאך המות. כמו שמצינו במאמר חז"ל על הפסוק "ויתן את הקטרת ויכפר על העם" (במדרב רז"ב) שמלמדים אותנו (שבת פט). שסוד זה מסר השטן בעצמו למשה כשעלה למרום שהקטורת יכולה לשלוט על המות. ומדוע כך? כי הקטורת נמצאת במקום שהשכינה כבר נמצאת, להסבר הספורנו, ומכיון שאין לשום שר שליטה במקום שהמלך נמצא, אין למלאך המות שליטה לאחר הקטרת קטורת כי אז המלך כבר נמצא.

ונקדים מה שאמרו לכאור את דברי הרמ"א בסיום חלק א"ח (סי' תרצ"ו), שהנה שיטת הר"ף היא שחייבים כמשתה ושמהה כי"ד שכארד ראשון, דהא אין בין אדר ראשון לשני אלא מקרא מגילה ומתנות לאבינוים, אבל משתה ושמהה משמע דשום הם. אבל התוס' חולקים ואומרים שכן הלכה שא"צ להחמיר לעשות משתה ושמהה כאדר הראשון. והרמ"א מביא מחלוקת זו, ח"ל: "יא שחייב להרבות במשתה ושמהה, כי"ד שכארד ראשון ואין נוהגין כן. מ"מ ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים וטוב לב משתה תמיד, עכ"ל. וצ"ב כונתו במליצת לשונו שסיים "וטוב לב משתה תמיד": דאי משום דכתיב לסיים בדבר טוב, הלוא בלא"ה עסקינן בדבר טוב ולא מצינו בשאר חלקי השו"ע יסיים הרמ"א במליצת דבר טוב.

והנה עדיין צריך למדוע, שא"כ הוא הדבר שגם באדר א' מתגלה אור הנס כמו באדר ב', למה באמת לא קבעו בית דיני של מרכזי שבשנה מעוברת יקיימו מצות היום גם באדר ראשון. וכמה ראיות יש לרוב ששני החדשים הם כיומא אריכתא, וכל יום מימי החדש הראשון הוא מצורף עם היום שכנגדו בחדש השני. ואמאי לא ניחא להו לחז"ל שיקיימו את ימי הפורים גם בחדש הראשון.

אכן, הנה נודע נוראות נפלאות האור המתגלה ביום הפורים כמ"ש בספ"ה יסוד יוסף וקדושת לוי, ומאיר לעולם אור נורא מעולמות הנקראים מרכזי ואסתה, וע"י קריאת המגילה מתגלה תוקף גילוי האורה מה שאין מתגלה אף בקריאת ס"ת (כמ"ש בדרשות חת"ס וקד"ל). וזה ענין פשיטת המגילה באגרת כי מתוך תיבות המגילה בוקעים וזורחים

עולם שפעת יד האור הגדול, ונכנסים לתוך העולם זה. וכל המגילה הוא רק ע"פ דרכי הטבע, ועי"ז אור מאיר למטה לתוך עולם הטבעי (כמ"ש קד"ל). ולשם כך פרשטים המגילה כאגרת כדי בשם אירא דעלמא בעוז קדושת האור המתגלית ובצבצת מתוך תיבות המגילה, ולהשפיע ישועות וצלחות ברוחניות וגשמיות בכלל ופרט (כדאי" כ"ז ספ"ה ק).

זנה כן הוא הדבר כפורים רגיל, שע"י עבודתו כבארבע מצות היום או ממשיכים השפע לכל עולמות, ועי"ד שכי' בודה"ק (ח"ב דף מ.) שישראל פנתים לאביהם שבשמים כי ע"י עובדא דלתא יתער לעילא, וכל העולמות מייחלים ומצפים לקיום צוות היום שיקיימו ישראל. עי"ד שכי' בודה"ק היאך ממחינים כל העולמות והמלאכים שיספרו ישראל ליל פסח סיפור יצי"מ. וחיי עולם נטע בתוכו השפיע ולהחיות לכל העולמות.

כל בשנה מעוברת, שכפי המבואר לעיל גדול מאד רחוק הלבנה מהתמה, ובאדר הראשון גדול אד ההסתר והחשך, וכבר עברו שנים ושלושה שנים לא היה תקופת הלבנה מרחקת מתקופת החמה כמו אדר הראשון שבמעוברת. וע"כ אין אז כחן של שראל לפתח לאביהם שבשמים ע"י קיום המצוות נ"ל ולחנן ולהשפיע גדול האורה בכלל שנה, כי וחה לעפר נפשם ורחוקים מאד מגאולה של ניסן. נ"כ בגדול חכמתם קבעו אנשי כנה"ג לכל יקיימו צוות היום באדר הראשון. וממילא כפי הכלל מובא בספ"ה ק כאשר אין כבחות של ישראל לעשות תיקון נצרך, אזי הקב"ה בכבודו עושה כביכול תיקון למענו, ואף שאנו אין קורין המגילה, מ"מ ה"א נקראת בשמים ע"י הקב"ה. ועי"ד שאחז"ל (מגילה י"ג עה"פ "ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי ימים ויהי נקראים" מלמד שנקראים מאליהן. וה"ג אדר ראשון המגילה נקראת מאליהן, ואז נעשה תיקון באופן מעולה יותר ע"ד שאמרו בספ"ה ק וכשהמצוה מתקיימת ע"י בחי' מעלה עליו הכתוב אילו עשאה", הרי היא מתקיימת באופן מעולה יותר. והקב"ה אומר אז כמאמר הנביא (ישעי' ס"ג)

"ועשית מזבח מקטר קטורת וגו'". יש לתמוה למה לא נכתבה פרשה זו לעיל כפי תרומה אצל שאר כלי המשכן, ואמאי שביק לה עד לאחר גמר ציווי בגדי כהונה וימי המלואים.

ונקדים דברי המשנה (מגילה ו:): אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה ומתנות לאבינוים. ובגמ' שם יליף דקריאת המגילה כאדר שני מ"ש במגילה (אסתר ט"ז) "לקיים את אגרת הפרתים הזאת השנית", ופירש"י: השנית בחדש השני, ולי"ד. התייחס לפי פשוטו של מקרא וקאי תיבת השנית על האגרת, שפיר כתב לשון נקבה "השנית". אבל אם רש"י תיבת "השנית" על חודש השני, אינו נופל עליו לשון "השנית" והל"ל "השני".

הנה מנהג ישראל שיום י"ד אדר ראשון נקרא כשם פורים קטן. וע"כ על מה קראו יום גדול זה בלי קטן.

וביאור הענין י"ל בהקדם דברי התניא (פ"ב) ושאר ספרי קודש, שכללות הדורות הם קומה

שלמה אשר ראשיתם הוא דור המדבר שהם בחי' הראש, ומשתלשלים הולכים הדורות ממדרגה למדרגה עד דודת העקבים שהם הדורות האחרונים של עיקבצת דמשיחא. כי כל הדורות היו אחתים באד"ה, ויש שהם תלויים בראשו ויש מהן בידי או ברגליה, ועי"פ סדר זה השתלשלו המשך הדורות, ע"כ. והנה כבר נודע כי מקום חמן תפוש הם במשקל אחד. ולפי"ז גם כונן הסדר הוא בהשתלשלות ממדרגה למדרגה כי תחילת הזמן הוא בניסן שהוא ראש חודשים, ואז נאמרה לישראל מצוה ראשונה של קידוש החדש ע"פ מולד הלבנה, שאו ה' המולד של ישראל שהם הלבנה המקבלת הספעתה משמש ומגן ה'. ובחודש זה היתה תחילת צמיחת עם ישראל תבקע להם קרני אור של גאולה.

וסיים סדר הזמן הוא חודש אדר שהוא העקבים של השנה, והוא הזמן המרחק ביותר מניסן. והוא חודש של הסתר, שאין נראים זהרי אור של גאולה מגדול עכירת החושך. ואז הוא הזמן של אסתר מה"ת מנין שנא' "ואנכי הסתר אסתיר פני" ההיפך מניסן שבו נעשו נסים גלויים, וכפרת בשנה מעוברת שמהלך הלבנה נותרת מאד ממהלך החמה ואין כח הלבנה להשיג השפעת החמה, שזה ענין התרחקותה של כס"י מלראות באדר פני ה'. ואז לסיבת גדול ההסתר צריכים לעשות ב' פעמים פורים. וע"כ כ"פ פורים עולה כמנין סת"ד, והאל"ף הרומז לאלופו של עולם מצטרף עם תיבת סתר ונעשה צירוף תיבת אסתר.

וזה הענין שמעבירים וקא את חודש אדר, כי בהגיע סדר הזמן למצב זה שהלבנה נותרתה ביותר מהתמה והחושך יכסה ארץ ורחוקים מאד מלראות מעט אור גאולה של ניסן, וא"א לנו לעשות פורים למסמך גאולה לגאולה כי אנו שרויים באפלה ובצלטה, וגאולה מאן דכר שמה, ובהכרח לעבר השנה כדי לקרב הלבנה אל התמה שנוכל לראות בקרני אור הגאולה המופיעים ובאים בחודש ניסן, ולהתגו את זמן חרותנו בחודש האביב בתקופת ניסן, ואז נוכל לעשות פורים בחודש הקודם ולמסמך גאולה לגאולה.

Parashas Tetzaveh discusses the various priestly garments worn by Aharon HaKohen, his children, and his descendants, while the description of the vessels which made up the Mishkan were previously noted in Parashas Terumah. The Ramban (30:1) therefore wonders why Parashas Tetzaveh concludes with a description of the מזבח הקטרת, the Ketores (Incense) Altar, upon which the ketores was burned twice daily. Should this not have been written in Parashas Terumah?

The Kedushas Levi (p. 51) offers the following explanation: Aharon and his descendants were chosen by Hashem to serve Him and perform the avodah, and the unique garments the Kohanim wore gave them special status. Others might become jealous of the privilege they had and the monopoly they enjoyed.

In fact, this is exactly what happened when Korach incited his followers to rebel against the authority of Moshe (see Bamidbar Ch. 16,17). Korach resented the fact that Moshe had chosen his brother Aharon to be the Kohen Gadol. Moshe had to prove that it was Hashem Who had picked Aharon, and he proposed a test which would determine, once and for all, who indeed was Hashem's choice as Kohen Gadol. That test was the incense service, as the pasuk (Bamidbar 16:6) says, Do this: Take for yourselves fire pans — Korach and his entire assembly — and put fire in them and place incense upon them before Hashem tomorrow. Then the man whom Hashem will choose — he is the holy one. The end was that Korach, his people, and all their belongings were miraculously swallowed up in the ground, while the 250 followers of Korach were consumed by a Heavenly fire.

It was the ketores service that confirmed for all time the choice of Aharon and his descendants as those chosen by Hashem to serve Him. Therefore, after the Torah describes the priestly garments and the inaugural service of the Mishkan performed by the

Kohanim, which placed the crown of priesthood upon the heads of Aharon and his sons, it concludes with a description of the Incense Altar that was the Heavenly proof of the legitimacy of Aharon's position. This also teaches that every person has a unique task in life to fulfill. One should not be envious of the position or job with which another person has been Divinely endowed. It was this error

קכה

והלבוש

והקטרת

פרשת תצוה - ט"ו אדר

הלוקח

30

ידוע מה שאיתא בזה"ק המילוק בין משה לאהרן, דמשה רבינו נקרא שושבינא דמלכא, ואהרן הכהן נקרא שושבינא דמטרוניתא, והמילוק ציינה הוא, כי עבודת משה רבינו היא להוריד תורה מן השמים, הוא היא השושבינא כביכול להוריד השכינה לתחתונים, ואהרן הכהן היא השושבינא של כלל ישראל, להגביה למעלה שיהיו ראויים לקבל פני השכינה היורדת מלמעלה בזכותו של משה רבינו. כתיב בפרשת ימרו אלל משה רבינו ויעמוד העם על משה מן הבוקר עד הערב,

בסו"פ תורה כתוב הצווי על עשיית מזבח הקטורת, וכבר עמד ע"ז הרמב"ן ושאר מפרשי התורה הלא נפרשת תרומה מדובר מענין עשיית כלי המשכן, ופרשת תורה הרי הוא ענין עשיית בגדי כהונה והמילואים של אהרן הכהן וצניו, ולמה כתוב כאן, ולמה נכתב אחר פרשת המילואים, שלכאורה מקומו הוא עכ"פ קודם ענין המילואים, וגם העירו המפרשים על מה שמצינו שעל מזבח הזהב היא זר זהב, ופי' רש"י שמרמו על כתר כהונה, ולמה היא הכתר על המזבח הזהב, ולא על מזבח הנחשת ששם היא עיקר הקרבת הקרבנות, משא"כ על מזבח הזהב לא היא רק הקטורת ומתן דמן של מטאות הפנימיות, ועוד הקשה בזה"ק על מה שנקרא בכלל בשם מזבח, הלא מזבח נקרא על שם הזבח, ועל מזבח הזהב לא היא שום זבח.

29

25
"ואביט ואין עור ואשתומם ואין סומך ותדע לי דודעי וחמתי היא סמכתי" שכין שאין ישראל מסוגלים לפרנס אביהם שבשמים, כביכול הקב"ה למענם יעש.

והשתא יתח לנו קדוק לשון הכתוב שאמר "אגרת הפורים השנית", כי באדר שני המגילה נקראת פעם שנית, שהרי כבר נקראה מאלה באדר הראשון, ושפיר קאי על "השנית" על האגרת ודושימה מקרא שקיומה של קריאת המגילה אצלנו היא בעת קריאתה בפעם השנית שהוא בחודש השני, אחר שכבר נקראה מאלה ומעצמה בחודש הראשון.

ומזה הטעם נקרא בשם "פורים קטן" ע"ד המבואר בגמ' כ"מ (יב:) שאף גדול הסמוך על שלחן אביו נקרא קטן. וה"ל בפורים שבאדר ראשון או סמוכים על שלחן אביו שבשמים שהוא כביכול מקיים המצוות במקומו, וע"כ אנו חשוכים קטנים. וע"ש זה נקרא היים פורים קטן, והפורים הראשון גדול וקדוש מאד, רק נקרא קטן מפני שהוא סמוך על שלחן אביו ואינו בכח" מפרנס. ה"ל עת, שלכן נקרא קטן, כי אז הלבנה בפגומתה ובריחוקה מהשמש ומגן ה' בריחוק רב, ואז נתעורר בח" פגימת הלבנה אשר מהאי טעמא נקראת המאור הקטן, כידוע.

26

ואחרי שאנו מקבלים שפעת האור הנספגת בקרבנו בפורים קטן, אנו מסוגלים כבר באדר השני לקיים המצוות בצמצנו, כי כבר קבלנו נתינת כח וחיות, וכבר ביכולתנו לפרנס אביו שבשמים ע"י איתנותא דידן.

וזה הענין שפסחיים בפרשה זו התיקן של שוכבי"ם ת"ח בשנה מעוברת, וכבר כי בשלה"ק שבשביל שבשנה מעוברת היא עיקר פגימת הלבנה, לכן אז מתארן זמן התיקון עד עכשיו. ולדרכנו י"ל עוד, כי בשנה מעוברת מגדול מאד הריחוק של כנפי" (שהיא הלבנה) מהקב"ה [שהוא שמש ומגן ה'] וגובר ההסתר מאד, ע"כ מסתיים התיקון כפי תצוה שבו חל פורים קטן, כי בו מסתיים גמר התיקון, שכבר עשינו מה שביכולתנו ואין בכוחנו לתקן כראוי, ואז כביכול

הקב"ה בעצמו גומר התיקון, שהוא המקבץ נדחי עמו ישראל. וכאשר רואה שאין ביכולתנו לתקן, והציה"ר כלכל אותנו לכל נעסוק כראוי כיגיעה בתורה ובתפלה בהתלהבות הלב, הוא בעצמו משלים התיקון. וע"כ זהו גמר התיקון של שוכבי"ם ת"ח.

והבני יששכר במאמרי אדר (מאמר א) כתב שמרדכי ואסתר שייכים לבחי' הכשמים, וע"כ מרדכי נרמז שמו כ"מ דרור" דמתרגמין מר"י דכ"י כמאחז"ל. וכן אסתר נקראת הודסה. וע"כ נאמר במרדכי "וידעך עזקה גדולה וגו'" מפני שהקול יפה לכשמים ע"כ, ונמצא כי מרדכי ואסתר שייכים לבחי' הקטורת אשר סגולתה להשכיח כחות המקטרגים.

27

והנה אי' בזה"ק (תיב דף ונ:) שצורתא דמשכנא כעין צורתא דעלמא, והל"ט מלאכות שנכנסו כבויאת העולם נכנסו אל בנין המשכן. ובניית המשכן נחשבת כבניית העולם, וכשנתחנך המשכן ב"ח ניסן היא שמחה כבשעת כריאת שמים וארץ. וגם בריאת שמים וארץ בניסן היו, והלכה כר"י שבניסן נברא העולם. ולפי"ז, פרשיות תרומה תצוה הם סדר שלם של בריאת העולם. ותחילת הענין המדובר בציווי עשיית הארון הוא בחי' תודע ניסן שהוא הראשון הראשון ובו נברא העולם. וסיום הענין במזבח הקטורת הוא בחי' תודע אדר שבו מתבסס העולם בריח השקטות של מרדכי ואסתר. ובא הציווי שיתנה מזבח הקטורת מכון נגד הארון מבחוץ, שלא כהמנורה והשלחן שמשוכים לצדדים. וזה מורה על בחי' מסמך גאולה לגאולה, שיהא אדר סמוך לניסן. ועד"ל. מזבח הקטורת שהוא בחי' אדר היא סמוך תראה לארון שהוא בחי' ניסן. והשתא שפיר נכתבה פ' הקטורת כס"פ תצוה כי היא בחי' אדר העקב והסוף.

ומניא רש"י דברי חז"ל וכו' אפשר לומר כן רק
 ללמדך שהדן דין אמת לאמיתו נעשה שותף
 נמעשה בראשית דכ"י ויהי ערב ויהי זוקר,
 וכי השפ"א (מנה מרמ"ו) כי אלל הדלקת
 המורה של אהרן הכהן כמיז מערב ועד
 זוקר, וקשה הא לא הדליק רק פעם א', רק
 שעי"י הדלקת אהרן הכהן הי' מיקון נמעשה
 בראשית, רק שחלוק הוא ממשה רבינו, דאלל
 משה כ' מן הזוקר עד הערב, היינו שהוא
 המשיך המורה מן השמים עד למטה, זוקר
 מרמז על בהירות, זוקר מלשון זיקור שיכולין
 לזקר בין הרע והטוב ולגרר הטוב מהרע, עד
 ערב הוא ענין העוה"ז עולם השקר המעורב
 טוב ברע, ואלל אהרן הכהן כמיז להיפוך
 מערב עד זוקר, שעבודת אהרן הכהן הי'
 לקרב המחמנים למעלה, שושבינא דמטרונימא
 להגבי המחמנים מערב עד שיוכלו לקבל
 הזוקר.

מצל אהרן הכהן איתא במשנה (אבות א' י"ב)
 הו' ממלמדיו של אהרן אהב את
 הצדקים ומקרבן למורה, עבודתו איתא לקרב
 המחמנים לקבל המורה, אבל במשנה זו מנינו
 לשון "צדקים" אשר אין זה שם הרגיל לומר
 על בן אדם שנקרא אדם, אנוש, איש, אבל
 נריות מורה כי אגד כל מעלתו, ולא נשאר לו
 *רק שהוא נבדל, וזה הוא עבודת אהרן הכהן
 לקרב הנפשות הנמוכות, אלו שאגדו כל
 מעלתם ונשאר להם רק שהם נבדלים של
 הקב"ה, וקירבם למורה, ומיקנס והגביהם
 לגבושם.

עיקר מה שמניא עמלק לחזק כלל ישראל
 הוא האוש, רפיון ידים הכונה הוא
 יאוש כמו שפי' רש"י צדק"י (מ"ז ג') עה"פ
 "ולא הפנו אבות אל בני מרפיון ידים" כי
 רפיון ידים הכונה ליאוש, זה הרעיון שעולה
 בלדס כי יש לו לייאש ואין לו תקוה הוא רגון
 עמלק, שזוה יש לו יכולת לשלוט בהנחשלים
 ולהוציאם מהקדושה, ולכן הכח נגד זה הוא
 האמונה בכח כל איש ישראל, להאמין שיש כח

פנימי טמון בכל איש ישראל, ואיתא קדושה
 בריך הוא ואורייתא וישראל כולה חד הוא,
 וכמו שצריכים להאמין בהקב"ה, באחדותו
 יחד, ומחויבים להאמין בנחמיות הקב"ה, כן
 מחויבין להאמין בנחמיות וקדושת המורה,
 וכמו"כ יש חיוב אמונה בקדושת ישראל,
 ועמלק מתנגד לאמונה, ורוצה להחליש
 האמונה בנפש הישראל, והנחזק נגד עמלק
 הוא לחזק באמונה זו, כי לכל איש ישראל יש
 מיקון וזיכרון לבוא לידי מיקון.

איתא בפסחים אפ"ד הוא ר"ת אלמדה
 * פ"ושעים דרכיך ו'חטאים חלך
 ישבו, ולכן נקרא המעיל "מעיל האפוד", אף
 שלכאורה המעיל הוא יותר חשוב מלבוש
 מהאפוד, וכי אומרים על הכתונה שהוא
 כתונה האצטט, רק שזה עיקר לבושו של הכהן,
 מה שהוא לבוש האפוד, והוא עיקר הלבוש
 של אהרן הכהן, הכח ללמד לאנוש צינה, וללמד
 פושעים דרכיך.

והנה ענין הקטורת הוא לקרב את הפושעי
 ישראל, כמו שאמרו חז"ל (כרימות ו')
 כל מעניית שאין זה מפושעי ישראל אינו
 מעניית שהרי חלבה וכו', כל ענין הקטורת
 הוא לזרף החלבנה, לקרב ולקשר את הפושעי
 ישראל לאביהם שבשמים, קטורת מלשון קשר,
 ולהעלות מהם הריח טוב. ולכן כיון שזה עיקר
 עבודת אהרן הכהן, וזה הוא מעלתו
 המיוחדת, לכן הכתר הכונה שהוא הזר זה
 הוא דייקא על מוצת הזהב כי הוא מעלתו
 והכתר של אהרן הכהן.

ולכן השלמת קדושת אהרן הכהן הוא רק
 אחר שנתקדש בצדדי כהונה, ואחר
 המילואים שהוא לבישת הצדדי כהונה למלא
 את ידיו לכהן, ורק לאחר שקדושת אהרן הוא
 בשלימותו, ויש הכח של האפוד שהוא
 המהות של אהרן לקרב את הצדדים למורה, או
 בא פרשת מוצת הקטורת הזר של הכהונה, כי
 לא שייך הזר לפני השלמת קדושת הכהונה,
 ולא שייך עבודת הקטורת לקרב הפושעי
 ישראל לפני שיהי' קדושת אהרן בשלימותו
 שאז נכחו לקשר את הפושעי ישראל. וזוה
 מוכן מה שלא נזכר שמו של משה רבינו
 בפרשה זו כמו שאיתא בזה"ק (מ"ג ד' רמ"ג),

וכמוצא בנפרשי הלורה הרבה טעמים לזה,
 כי פרשה זו הוא עבודת אהרן הכהן, העבודה
 להטיב את הנרות, הנה נקרא הכלי שבה מאיר
 האור, הגוף הוא הכלי עבור הנשמה, ועבודת
 אהרן הכהן הוא להטיב את הנרות כדי שיהיו
 ראויים לקבל אור הנשמה.

ועל שם זה נקרא מוצת הזהב בשם מוצת, כי
 * ענין הקטורת הי' צו וצימת היצר, כלשון
 הגמ' (פסחין מג.) כל הזונח את יצרו, כי
 בהקרבנות הקטורת הי' וצימת היצר של פושעי
 ישראל, כי אהרן הכהן התקשר אותם לשורשם
 שלא יחטאו עוד ויעלה מהם ריח ניחוח, כמו
 משחיטת הקרבנות שעולה מהם ריח טוב.

והכוונה הוא כי באמת כל אחיזה של עמלק
 * הוא בנחשלים אחריו, היינו אלו
 שפולטין הענין, הענין הוא ראיית פני השכינה,
 ואלו שלא היו חמאין אפי' שכינתא, אלו הי'
 הענין פולטין, הרי אמרו חז"ל (פסחין קג.) ד'
 כמות אינן מקבלין פני השכינה, ואלו הכחות
 לא הי' הענין יכול לטובלן ופולטין, ובאלו הי'
 לעמלק שליטה, ולכן הם נקראים בשם
 הנחשלים, כדאיתא בשל"ה הקדוש דהנחשלים
 הוא אומיות נחש מילה, שכן הנחש המ"מ הי'
 לו שליטה על קדושתן של אלו, ובשגיל זה יש
 לנו שנאה על עמלק לכל הדורות וכמו שאיתא
 בספר החינוך שצריכים לזכור מה שעשה
 ולנטור השנאה, הרי שכל השנאה הוא בשגיל
 אלו, הקטנים בישראל הפחומים שהשכינה
 בניבול זורקם בחוץ, ובשגיל אלו צריכים לנטור
 השנאה, כי צריכים לדעת כי אין ויסור על שום
 נפש מישראל, והוא כוחו של אהרן הכהן
 המגביה אלו הנפשות הרחוקים ומקרבן
 צמורה למורה, נאף שהענין שהוא בזכותו של
 אהרן פולטין, אבל צריכים לקרב אותן מורה,
 והלשון "מקרבין" היינו לאלו שמתרחקין.

In the story of Ruth (2:4), we read that when Boaz went out to the fields he greeted his workers by saying, "Hashem imachem. God be with you." And they replied, "Yevarechecha Hashem. God bless you." Our Sages tell us that this was the first time the Name of God was ever used in a personal greeting. Boaz greeted his workers in the Name of God, and they responded in kind. After serious deliberation, Boaz and his court had decided it was permitted to do so.

This was no simple matter. Imagine if you want to say "Good morning" to someone. So you go into the shul, open the aron kodesh, the holy ark, and take out the Torah. Then you walk toward him with the Torah on your shoulder, and you say, "Good morning! It's so lovely to see you." Quite unthinkable, one would say.

Using the Name of God in a personal greeting was originally no less scandalous. But Boaz and his court saw a great need: The brotherly feeling among Jews was declining. People were no longer so kind to each other. They did not treat each other with enough respect. So Boaz and his court decreed that the Name of God should be used in greetings, because this would enhance the status of the individual Jew. If the Name of God could be used to greet him, then he certainly deserved to be respected.

39 Why did Boaz and his court consider it permissible to use the holy Name of God to raise the stature of individual Jews? Because they understood that God loves every single Jew without limit, that He treasures each and every one more than anything else in the world.

In our times, many of the best, brightest and most righteous people of our community, the flower of the Torah world, are investing their time, energy and resources into raising up people who are very, very distant from Torah and Yiddishkeit. It is not a simple thing that they are doing.

But God has shown us that there is no limit to the value of each individual Jew, that it is worthwhile to use the holy Name of God to gain him a little more respect. And if so, it is worthwhile for us to reach out to those Jews who are distant from God and His Torah. Each individual Jewish soul in which the love for God and His Torah is awakened is precious beyond measure. No

סח

גדליהו

43

תמצית הדברים כי בפרשה זו נחבא הענין של הצדקה מלד מעשה האדם, ומה שמוטל על האדם הוא מעשה המלוא, וע"י שהאדם עושה מעשה המלוא אז חל על האדם האור הנגזר בהמלוא, ויש להוסיף כי מוצא שהעיקר הוא המעשה דייקא, ולא די במחשבה לחוד. הפרשה מתחילה במעשה המנורה ומסיימת בקטורת, המנורה הוא ענין המעשה כשהוא נקי מכל סיני ופנס, שמון זית זך, ומסיים בפרשת המזבח הזהב, שאף מי שנפל ממקומו יכול לחזור לשורשו ולקשר את עצמו ע"י מעשיו הטובים להמקור, וזהו כל ענין הפרשה, הצדקה מלד מעשה האדם, הלא מעשה יודין תכסוף, שהקצ"ה רחב דייקא בהמעשים של בני ישראל.

אור

42

קטורת שורש מלשון קשר, כמו שמצואר בספרים, שהקטורת מקשר את האדם בשורש החיים, ואם האדם הוא מקושר בהמקור - בחיי החיים, אז אין למיתקו שלעה עליו כלל, כי אז יונק חייו מכוונת בחסיו נשמת חיים, ולכן הקטורת עולת את המגיפה, כי יש ביכולת לקשר את האדם בחוץ קטירה עד שהוא מקושר בהשורש, ולא יקוי להרע שלעה עליו כלל ולכן מלינו שבקטורת יש י"א סמים, ואף שבקדושה מלינו בכל מקום המספר עשרה, וכאן יש מספר י"א, כבר אמרו חז"ל שזין הי"א סמים נמצא חלבוה שריחה רע, ומשמע מחז"ל שחלבוה מרמז על הרע, וכמו שאמרו (בריות וי) שחלבוה מרמז על פושעי ישראל, כי בקטורת וכלל גם כח וחלק הרע יש בעולם, כי בקטורת יש הכח לקשר גם הרע בשורשו ולהפכו לעוב, ולכן יש בה י"א סמים, לכלול גם חלק הרע ולהפכו לעוב.

40

כל העיבוד של בראת משיח הוא בשביל מיקון * כל הנשמות, כדאיתא בספ"ה ק שהכל הוא בכדי שלא ירח ממנו נדח, שכל נשמה יבא על מיקונו, ראיתי בספר דרכי חיים (להגה"ש) רבי נפחלי מויערשבו ז"ע) שפי' דברי חז"ל יימי ולא אחמיניי' שאמרו האמוראים הקדושים כי היות וביאת משיח נחשבז מחמת זה שכל נשמה יבא למיקונו, הרי הם חסו על כבוד שמים ועל גלות השכינה, ואמרו יימי - שמשיח יבא - ולא אחמיניי' - שהם מרוב ענוה חשבו כי הם מעבדים, והם אמרו שהם מוותרים על מיקונם רק שיבא כבר משיח ומיקון השלם. אבל הקצ"ה אינו מוותר אף על נשמה א', רק מאריך הגלות שלא יהי' שום נשמה שלא יהי' לו מיקון, אבל על האדם לראות שהוא לא יהי' ח"ו העיבוד על המיקון השלם, היינו שלא בשבילו יהי' איחור הגאולה, רק יאמין באמונה שלימה שיכול להטיב מעשיו, וזוה יהי' לו התחוקות לתקן עצמו שלא יעכב הגאולה שיהי' נמה"כ.

41

בימי הפורים אשר נריכים למחות זרעו של * עמלק, נריכים למחות זה הרעיון של עמלק, שרונה להחליש האדם שיחשוב כי כבר אבד סגרו, רק להתחוק ולירע כי כל אחד יכול לקשר עצמו בחורה להקצ"ה צדומו של אהרן הכהן אשר הכח נשאר לדורות כלשון המשנה הוי מתלמידיו, שביכולת כל אחד להיות תלמיד בדבר הזה לקרב את עצמו למורה אפי' נחרק כ"כ, ולקשר את עצמו בקשר תוק, שעל זה מרמז ענין הקטורת שהקריאה מעורר הזמן והענין של קטורת תמיד לדורותיכם.

38

In All Your Ways

44

Rabbi Akiva succeeded precisely because he persevered, even when his life's work—24,000 students—was swept away. The main thing was that his thoughts were only upon his duty, and not upon the results. Therefore, as terrible as this setback was, he continued to study, teach and spread Torah throughout Israel, until, with these five students from the south, he illuminated the entire world for all time.

Chazal attribute this same quality to Boaz. "In the morning sow your seed, and in the evening stay not your hand." If you brought up children in your youth, bring up more in your old age." Boaz had thirty sons and thirty daughters who all died during his lifetime. And though he was already extremely old, God gave him the chance to do kindness to Ruth, and to fulfill the verse, "In the evening stay not your hand." From this union emerged the line of the House of David and all the Kings of Yehuda, including the Messiah himself.

45

Have Faith in God and Sow

The Vilna Gaon said that all our actions in this world, whether physical or spiritual, are comparable to planting a seed. All we can do is plow and sow. Whereas rain and dew, blight and rot, are entirely up to God. A person should toil, but not waste time worrying about the results, which are in God's hands. If he spends his entire day in Torah study, he should be happy that he is doing the most that God asks of him. Each day he should go forward, without worrying about yesterday's results. Of course he must beg God for success, but his desire for progress should not blind him to his slow,

daily growth. Fruits that are born after a long period of effort, and after overcoming many obstacles and trials, are much sweeter than the success which comes in an instant.

46

* ללמדנו שכל המסירות-נפש והקשיים שישנם בעבודת ה', אינם אלא בתחילת הדרך, אבל בסופה, הדברים הופכים להיות תענוג לגוף ולנפש, וכל האיברים מתרוממים מאליהם בקלות ובחשק, אין כבר לא קרבנות ולא קשיים, רק חיים נעימים ונפלאים, וכן כתוב בזוהר (ו"ח בראשית ה' ב' במה"ס), שמה שאמרו חז"ל שהתורה מתשת כוחו של אדם, זה רק בתחילת לימודו, אבל אח"כ אדרבה, מוסיפה לו כח וגבורה.

לכן צייתה התורה על מזבח הקטורת, הזהב, הפנימי - אחרי הכל, מפני שרק אחר כל מערכת העבודה, הכוללת את בגדי הכהונה וקדושת עבודת העובד, מגיע האדם אל התכלית, שהיא: לבנות בפנימיותו מזבח של זהב טהור, המעלה ריחות נעימים ונפלאים הנותנים מעדנים לנפשו, ואז נאמר: "ועשית לו זר זהב סביב". אשרי המתעקש למגיע למעלה נפלאה זו - שאז זר הזהב ינוח תמיד על ראשו.